

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

N. 3/2015

Najnovšie vydanie revue *CULTURE E FEDE*, ktoré vydáva Pápežská rada pre kultúru (PRpK), je venované encyklike Svätého Otca Františka *Laudato si'* o starostlivosti o náš spoločný domov. Pápež v nej pripomína, že ekologická kríza je vonkajším prejavom oveľa hlbšej krízy myslenia (porov. 119) a že „to, čo sa deje, nás stavia pred naliehavosť pokračovať v odvážnej kultúrnej revolúcii“ (114). Aby sme našli správne riešenia, „je nevyhnutné uznať aj rozličné kultúrne bohatstvá národov, umenie a poéziu“ (63), pretože ekológia sama o sebe „si vyžaduje aj starostlivosť o kultúrne bohatstvo ľudstva v jeho najširšom význame“ (143).

Pápežská rada pre kultúru považuje za naliehavé prehlbiť kultúrny prínos spomínaného dokumentu učiteľského úradu Cirkvi, a preto je aktuálne číslo venované tejto encyklike. Ako uvádza v editoriáli Mons. Gergely Kovács z úradu dikastéria, revue publikuje viacero článkov na túto tému. Generálna riaditeľka UNESCO pani Irina Bokova poukazuje na skutočnosť, že programy UNESCO a výzvy Svätého Otca v prospech výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju i na ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva majú k sebe veľmi blízko. Konzultorka pápežskej rady Sr. Isabell Naumann z Catholic Institute of Sydney zasa predkladá špecifický ženský pohľad na encykliku (v duchu ostatného plenárneho zasadania PRpK vo februári 2015 na tému ženskej kultúry), pričom rozvíja pápežovo tvrdenie, že bez adekvátnej antropológie neexistuje ekológia (porov. 118). Vo svojom príspevku poukazuje na princíp zodpovednosti a princíp dialógu.

Isabel Varanda z Portugalskej katolíckej univerzity predkladá analýzu štyroch paragrafov encykliky zameraných na kultúrnu ekológiu (143 – 146), pričom ich prepája s myslením nemeckej filozofky židovského pôvodu, Hannah Arendtovej (1906 – 1975). Prichádza k záveru, že *homo culturalis* miluje svet láskou, v ktorej je zakorenená kultúrna ekológia.

Profesor všeobecnej a sociálnej pedagogiky na Katolíckej univerzite Sacro Cuore, Pierluigi Malavasi identifikuje štyri ústredné body „geografickej mapy“ encykliky a vyjadruje želanie, aby ľudstvo spoločne budovalo budúcnosť našej planéty a aby ľudia neboli nakoniec ľahostajní voči ničomu na tomto svete.

Druhá časť aktuálneho vydania je venovaná činnosti dikastéria a aktivitám jeho predstaviteľov, pričom je spestrená fotografiami z Expo Miláno 2015. Informuje sa tu o dvoch výstavách, na ktorých mala zastúpenie Svätá stolica a ktorých realizáciu mala na starosti Pápežská rada pre kultúru. V prvom rade išlo o pavilón Svätej stolice na Expo Milano 2015 na tému „Nielen z chleba“, ktorý obsahoval výstavu fotografií, tri krátkometrážne filmy, interaktívny stôl, ako aj dve diela majstrov výtvarného umenia: obraz *Posledná večera* od Tintoretta a gobelín *Ustanovenie Eucharistie* od Rubensa. Pavilón vzbudil veľký záujem v médiách a navštívilo ho vyše milión a pol návštevníkov.

Druhým podujatím podobného charakteru bol pavilón Svätej stolice na 56. ročníku Bienále umenia v Benátkach, ktoré prebiehalo od 9. mája do 22. novembra 2015. Bolo to už po druhýkrát, čo Svätá stolica mala na Bienále svoj pavilón, tentokrát na tému z Jánovho Prologu „Na počiatku ... a Slovo sa telom stalo“. Autormi pavilónu boli traja mladí vybraní umelci z rôznych kultúrnych a geografických oblastí: Mário Macilau z Kolumbie, Elpida Hadzi-Vasileva z Republiky Macedónsko a Monika Bravo z Mozambiku. Pavilón, uprostred ktorého bol zobrazený „strom života“, bol rozdelený šiestimi farebnými panelmi s vyobrazením prírody a dekoratívnymi motívami z Kolumbie. Mário Macilau zasa svojimi čiernobielymi fotografiami zachytil deti z ulice, z periférií veľkomiest, ktoré sú ochudobnené o detstvo, lásku v rodine, hry a vzdelávanie. Podľa Mícola Fortiho z Vatikánskych múzeí, práve táto rôznosť umeleckého stvárnenia tajomstva vtelenia a osudov ľudských dejín bola veľmi oceňovaná nielen médiami, ale aj početnými návštevníkmi.

Aktuálne číslo ďalej prináša informácie o viacerých podujatiach, ktoré sa konali uplynulý rok a do ktorých bola zapojená Pápežská rada. V prvom rade to bola Šiesta európska konferencia ministrov zodpovedných za kultúrne dedičstvo v belgickom meste Namur (22. – 24. apríla 2015), organizovaná Radou Európy na tému „Dedičstvo 21. stor. pre lepšie spolužitie v meniacej sa Európe“.

V uplynulom období sa konalo aj ďalšie pokračovanie iniciatívy *Nádvorie študentov* (Rím, 27. apríla 2015)

na tému: „Mesto: Babel alebo Jeruzalem?“, ktorého cieľom je umožniť dialóg a diskusiu medzi študentami o základných otázkach spolunažívania.

V roku 2015 sa konalo aj viacero podujatí pri príležitosti 750. výročia narodenia slávneho talianskeho spisovateľa Dante Aligieriho (Florenca 1265 – Ravenna, 14. septembra 1321), ako napr. spomienková slávnosť v aule Senátu Talianskej republiky. Pri tejto príležitosti zaslal pápež František svoje posolstvo kard. Ravasimu.

V azerbajdžanskom meste Baku sa od 18. do 19. mája 2015 konalo v poradí tretie Fórum medzi-kultúrneho dialógu, organizované tamojším Ministerstvom kultúry a turizmu. Svätú stolicu na podujatí zastupoval apoštolský nuncius na Kaukaze J. E. Mons. Marek Solczyński a Mons. Melchor Sánchez de Toca Alameda, pod-sekretár Pápežskej rady pre kultúru.

Ďalším podujatím, organizovaným v rámci iniciatívy *Nádvorie hľadajúcich* bol tzv. „Vlak detí“ (30. mája 2015) určený pre 200 detí, ktorých otec alebo matka sa nachádzajú vo väzniciach Rebibbia (Rím), v Bari, v Trani. Vlak priviezol deti priamo na železničnú stanicu San

Pietro, aby sa následne presunuli do Vatikánu a stretli s pápežom Františkom.

Revue tiež prináša správy o VI. ročníku medzinárodného katolíckeho filmového festivalu *Mirabile Dictu* v Ríme (22. – 25. júna).

V uplynulom období sa tiež konali dve pokračovania iniciatívy *Nádvorie hľadajúcich*, a to 11. júna 2015 počas Dňa Svätej Stolice na Expo Miláno na tému „Živiť planétu – energia pre život“, ktorá bola reflexiou o životnom prostredí. Ďalším zo série bolo *Nádvorie Františka*, ktoré sa konalo 23. septembra 2015 v Assisi na tému: „Humanita“. Napokon revue informuje o 20. spoločnom zasadnutí pápežských akadémií (10. novembra 2015) na tému: *Ad limina Petri. Monumentálne stopy putovania v prvých storočiach kresťanstva*. Záver aktuálneho vydania tvoria recenzie na knihy: Kin Sheung Chiaretto Yan: *Evanjelizácia v Číne: výzvy a perspektívy*; Lincoln Harvey: *Krátka teológia športu*, Londýn 2014; Lewis Hyde: *Dar: Kreativita a umelec v modernom svete*. Posledné stránky vydania uvádzajú zoznam článkov publikovaných v revue v roku 2015. -sg-

Pápežská rada pre medzináboženský dialóg

PRO DIALOGO

Bulletin 145 - N1/2014

Najnovšie vydanie bulletinu Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg (PRMD) zahŕňa rok 2014, pričom je osobitne venované dialógu s členmi tradičných afrických náboženstiev.

V prvej časti sú publikované posolstvá a príhovory pápeža, v ktorých sa dotkol medzináboženského dialógu, počnúc *Posolstvom k svetovému dňu pokoja* (1. januára 2014) na tému: „Bratstvo ako základ a cesta k pokoju“. Pápež pri mnohých stretnutiach s biskupmi počas ich návštev ad limina zdôrazňoval potrebu napomáhať autentickú kultúru stretnutia.

Pro dialogo ďalej publikuje pápežove príhovory v ktorých zdôrazňoval potrebu medzináboženského dialógu a ktoré predniesol počas svojich apoštolských ciest v r. 2014; do Svätej zeme, Kórey, Albánska, Turecka, ako aj pri návšteve Rady Európy v Štrasburgu.

V druhej časti aktuálneho čísla *Pro dialogo* sú publikované príhovory kardinála Jean-Louis Taurana, predsedu dikastéria, ktoré predniesol na rôznych podujatiach a v ktorých o. i. poukázal na násilie voči kresťanom, zvlášť na Blízkom východe a na medzináboženský dialóg ako službu a prínos k všeobecnému dobru. Publikovaný je aj kardinálov príhovor pod názvom „Náboženstvá, manželstvo a rodina“ prednesený na medzinárodnom medzináboženskom kolokviu vo Vatikáne na tému „Komplementarita muža a ženy“ (18. novembra 2014).

Tretia sekcia *Pro dialogo* je venovaná študijným seminárom a konferenciám, ktoré sa konali v roku 2014 a na ktorých vystúpili so svojimi príspevkami predstavitelia dikastéria alebo iní významní profesori z pápežských univerzít. Ide v prvom rade o *Seminár o dialógu s nasledovníkmi tradičných afrických náboženstiev* (Cotonou, Benin, 2. – 4. marca 2014). Ďalej to bolo podujatie týkajúce sa dialógu s islamom: *Tretie katolícko-moslimské fórum* (Rím, 11. – 13. novembra 2014); *Deviate spoločné kolokvium Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg (PRMD) a Organizácie pre islamskú kultúru a vzťahy (ICRO)* na tému „Kresťania a moslimovia v konštruktívnom dialógu pre dobro spoločnosti“ (Teherán, 24. – 25. november 2014).

V ďalšej časti bulletin prináša súhrnnú správu o ceste kardinála Taurana do Beninu (2. – 5. marca 2014). Publikované je aj vyhlásenie pápežskej rady ohľadom tzv. Islamského štátu (12. augusta 2014), ktoré odsudzuje kriminálne zločiny džihádistov, ktoré sú hanbou ľudstva a pripomína pápežove slová: „Násilie nebude nikdy porazené násilím. Násilie možno poraziť iba pokojom.“

Piata sekcia je venovaná posolstvám predsedu dikastéria kardinála Taurana adresovaným príslušníkom iných náboženstiev k ich sviatkom: Mahavir Jayni (džinistom); Vesakh (budhistom); Id Al-Fitr (moslimom); Diwali (hinduistom); Prakash Divas (sikhom). -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIFE

Europe Infos

N. 190-191/2015, Brusel, Belgicko

Europeinfos pripravuje do budúcnosti sériu článkov, ktoré majú viesť k lepšiemu porozumeniu rozdielov medzi východom a západom Európy. Redakcia chce hľadať odpovede napríklad na to, čo vedie krajiny vyšehradské štvrky k odmietnutiu solidarity voči utečencom a pýta sa, či sa zabudlo na vďačnosť za mnohých utečencov počas totalitných režimov, ktorí smerovali na západ a boli tam prijatí.

O úlohe kresťanov v dnešnej Európe hovoril 20. januára Herman Van Rompuy v kaplnke Vzkriesenia v Bruseli. Vyzdvihol fakt, že EÚ nie je len ekonomickým projektom, ale v prvom rade spoločenstvom hodnôt, a že vznikla ako odozva na šialenstvo svetovej vojny. Van Rompuy hovoril o prínose a význame kresťanov a kresťanských hodnôt pre Európu. Rovnako pripomenul, že aj pád Berlínskeho múru bol o dôležitosti hodnôt a o ľudskosti. Zdôraznil, že kresťania musia ostať ľudskými a človek má byť v centre ich záujmu, najmä človek v núdzi. Kresťania majú dať iný pohľad na riešenie aktuálnych problémov. To, že žijú v sekularizovaných spoločnostiach, nemá byť pre nich hrozbou, ale príležitosťou. Je potrebné viesť dialóg a angažovať sa v ňom.

Kresťania majú byť tým zvyškom Izraela, ktorý prispeje k spoločenskej premene.

O nevyhnutnosti a prepojenosti integrácie do spoločnosti a na trh práce sa píše v ďalšom marcovom príspevku periodika. Riešením môže byť vytváranie zväzov spolupráce na miestnej úrovni – podnikatelia, združenia, zväzy, komory, vzdelávacie a sociálne inštitúcie. Príklad zo Stuttgartu, kde vzájomne spolupracujú zväz katolíckych podnikateľov, charita a vzdelávací inštitút priemyselnej a obchodnej komory, môže byť motiváciou.

Ďalší príspevok upriamuje pozornosť čitateľov na problémy Latinskej Ameriky. Čo sa môže naučiť od Európy? Napriek tomu, že od Mexika po Chile sa hovorí španielsky či portugalsky, je tam toľko rozdielov, že sa ťažko hľadajú spoločné cesty. Autor uvádza dôvody znemožňujúce spoluprácu. Reč je o populizme či nacionalizme. Keďže je tu prevažná väčšina katolíkov, je to výzva pre Cirkev, aby sa angažovala. Tu sa môže učiť Južná Amerika od Európy, ako ísť cestou odpustenia a spolupráce. Ponúka sa tiež možnosť využiť spoluprácu v sociálnej oblasti, lebo väčšinu spája rovnaká viera, a teda rovnaké hodnoty. **-Ph-**

Talianska biskupská konferencia

Notizario CEI

N. 6/2014

Spravodajca Talianskej biskupskej konferencie (CEI) publikuje viacero posolstiev talianskeho episkopátu vydaných v roku 2014: *Posolstvo Stálej rady CEI o spoločnom dobre rodiny* (24. septembra 2014); *Posolstvo Stálej rady CEI k 37. celonárodnému dňu za život* (slávi sa v Taliansku 1. februára) na tému „Solidárni za život“; *Posolstvo Komisie CEI pre sociálne veci, prácu, spravodlivosť a pokoj k 64. celonárodnému dňu vďakovzdania* slávenému 9. novembra 2014 na tému „Dobrorečiť za plody zeme a užiť si planétu“. Publikovaný je aj dokument k Piatemu národnému cirkevnému kongresu (Florenca, 9. – 13. novembra 2015) pod názvom: „V Ježišovi Kristovi spočíva nový humanizmus“.

Spravodajca uverejňuje aj obežník Komisie CEI pre migrantov ohľadom regionálneho a diecézneho

usporiadania celonárodnej nadácie *Migrantes*, založenej v Taliansku v roku 1987. Tento obežník kladie osobitný dôraz na potrebu fungovania pracovných skupín nadácie *Migrantes* na regionálnej i diecéznej úrovni. Ďalej poukazuje na veľký význam efektívneho diecézneho úradu *Migrantes*, najmä pokiaľ ide o informovanosť a prieskumy, formáciu, koordináciu a plánovanie pastoraácie migrantov. Osobitne dôležitá je tiež pastoračná spolupráca s ostatnými úradmi kúrie a starostlivá príprava slávenia Svetového dňa migrantov a utečencov na diecéznej úrovni (slávi sa v polovici januára).

Spravodajca tiež informuje, že dátum najbližšieho celonárodného eucharistického kongresu v Janove bol stanovený na 15. – 18. septembra 2016. **-sg-**

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Canisiuswerk, Miteinander**Úspešne prejsť zlyhaniami***N. 3/2016, Rakúsko*

Život nie je len v zlomoch a skúsenostiach zlyhania, ale tiež o nových začiatkoch. V ťažkých časoch, keď všetko zlyháva a nedarí sa, je dôležitá pozitívna, životaschopná energia. Biblický a teologický pohľad na túto tému prináša jeden z príspevkov rakúskeho periodika. Ďalší článok prináša rozhovor s teológom a psychológom dr. Wunibaldom Müllerom, ktorý vedie terapeuticko-duchovné centrum „Recollectio-Haus“ v Münster-schwarzachu. Ten okrem iného vyjadruje presvedčenie, že zlyhanie môže byť motívom pre rozvoj pozitívnej sily, pokiaľ prináša nový pohľad na situáciu a ukazuje ďalšie možnosti jej riešenia. Dôležité je, aby sme aj

tieto životné momenty vedeli zobrať ako ďalšiu šancu. Nasledujúci článok informuje o biskupskej nadácii pre nezamestnaných v Linzi, ktorá otvára ľuďom cesty do lepšej budúcnosti, o konkrétnych projektoch, o tom, že ľudia sa konečne cítia potrební.

Zaujímavý projekt vznikol i na psychiatrickej klinike v Neunkirchene v Dolnom Rakúsku. V kaplnke novopostavenej budovy kliniky sa rozhodol nemocničný kaplán iniciovať projekt krížovej cesty, ktorej spolu-tvorcami by boli v rámci ergoterapie samotní pacienti. Vznikla tak jedinečná krížová cesta ako „cesta života“, a to pod odborným dohľadom terapeutiek a kňaza. -Ph-

Christ in der Gegenwart**Prorocký pohľad na utečeneckú krízu***Nemecko, N. 7/2016*

Autor jedného z článkov nemeckého periodika upriamuje pozornosť čitateľov na aktuálnu problematiku utečeneckej krízy prostredníctvom filmu. Ten sa zaoberá myšlienkou, čo by nastalo po tom, ak by sa chudobní z Afriky kvôli klimatickým zmenám rozhodli, že prídu k nám, do Európy. To, čo je mimoriadne zaujímavé, je fakt, že táto v súčasnosti tak

aktuálna téma, bola v britskom filme „The March“ (pozn.prekl. – Pochod) spracovaná pred vyše 25 rokmi. No posolstvo, ktoré nesie – „dajte nám čas, nie sme na vás ešte pripravení“, akoby malo čo povedať aj dnes. Autor článku si tak kladie otázku, či majú umeleckí tvorcovia ducha proroctva a zároveň prináša čitateľom krátky pohľad na obsah filmu. -Ph-

Ost-West Europäische Perspektiven**Čo ešte drží Európu pohromade?***Nemecko, N. 1/2015*

Nemecké periodikum nadácie Renovabis sa v aktuálnom vydaní zaoberá nielen krízou v Európe, ktorá nemá od čias 2. svetovej vojny obdoby, ale tiež úlohou Cirkvi a cirkevných organizácií práve v tomto náročnom čase. Konkrétne články venujú pozornosť finančnej a menovej kríze v Grécku a ďalších krajinách, nacionalistickým a populistickým politickým stranám v Maďarsku

a Poľsku a tiež utečeneckej kríze. Jeden z príspevkov sa zaoberá tým, prečo sú Česi označovaní za skeptikov, ďalší pripomína nevyhnutnosť spoločnej existencie Ukrajiny a Európy. Nechýba ani pekný príklad koexistencie ľudí rôznych vierovyznaní či národností, ktoré inde žijú bežne v konflikte, no v malej dedinke vo Francúzsku – v Taizé, vedia vydávať svedectvo jednoty a pokoja. -Ph-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová